

Pohrebisko v Ždani, okr. Košice - okolie.

Systematický výskum na vedecké účely financovaný z prostriedkov vlády SR.
Zodpovedný pracovník: PhDr. Elena Miroššayová, CSc.

Obec Ždaňa sa nachádza asi 13 km juhovýchodne od Košíc. Skúmané pohrebisko leží na jej východnom okraji na miernom svahu pod úpäťm Slánskych vrchov. Archeológovia ho sledujú od roku 2004. Na ploche približne 5000 m² bolo doteraz preskúmaných 55 hrobov. Všetky sú žiarové, ale odlišujú sa úpravou a veľkosťou.

V roku 2008 sme sa sústredili na nepreskúmanú plochu medzi sondami z roku 2006 a 2007 s cieľom sledovať možný vzťah medzi urnovými hrobmi a hrobmi s kamennou konštrukciou na základe ich polohy (obr. 1). Na ploche približne 500 m² sa zachytili tri hroby s kamennou konštrukciou, 1 urnový (obr. 3) a 7 porušených žiarových hrobov s kamenným obložením bez urny. Spomedzi nich si zaslúžia pozornosť dva hroby s kamennou konštrukciou. Detský hrob 40/08 s bohatou výbavou (obr. 2) pozostávajúcou zo strieborných záušnic, železných náramkov, jantárových a sklenených korálikov a štyroch nádob a hrob 41/08 (obr. 4), v ktorom bola časť pozostatkov spololneného jedinca alebo viacerých jedincov (?) uložená vo vázovitej urne a časť nasýpaná vedľa nej. V hrobe sa našli koráliky zo sklenenej pasty, šesť železných náramkov a korodované zlomky ďalších železných predmetov.

Doterajšie poznatky nadobudnuté výskumom pohrebiska v Ždani sú významným prínosom pre teoretické bádanie zamerané na kultúrny vývoj východného Slovenska v staršej dobe železnej. Podľa získaných nálezov je existencia pohrebiska rámcovo datovaná do 6. stor. pred Kr. Pre unikátnu úpravu kamenných hrobov nepoznáme v severokarpatskom priestore časovo porovnateľné paralely. Nájdené pamiatky majú typologicky blízke analógie na pohrebiskách centrálneho Potisia s viditeľnými genetickými súvislosťami s nomádsnym východoeurópskym, ako i juhovýchodoalpsko - západokarpatským kultúrnym prostredím. Habitus materiálnej kultúry prezentovaný na pohrebisku potvrdzuje, že tunajší obyvatelia žijúci v 6. stor. pred Kr. v blízkosti frekventovanej potisko- hornádskej cesty, udržiavali priamo alebo sprostredkovane široko rozvetvené kontakty.

Objavenie pohrebiska v Ždani patrí na východnom Slovensku za posledné roky bezpochyby k najvýznamnejším nálezom. Plytko pod povrchom ležiace hroby sú ohrozené intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou, preto je nutné venovať nálezisku zvýšenú pozornosť.

Text k obrázkom:

Obr. 1 Pohľad na skúmanú plochu.

Obr. 2 Hrob 40/08 – situácia po odstránení kamennej výplne.

Obr. 3 Urnový hrob 43/08.

Obr. 4 Hrob 41/08 – situácia po odstránení kamennej výplne.

1

2

3

4

